

المشكال

س ١٠٠٠ ١٣٣٠

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم ديني ، علمي ، ادبي ، سياسي هفته لقي مجموعة اسلاميه در
اتبعون اهدكم سبيل الرشاد

صاحب ومدير مسئول : ح . اشرف اديب

عدد ٤٥ - ٢٢٧ صفر ٨ ١٣٣١ پنجشنبه ٣ كانون ثاني ١٣٢٨ جلد ٢ - ٩

فقط نه دنسه بعض بوقته بورکلیک ایچین ایچین امیدلری قاورولار قوجدن قوتدن دوشه جک برحاله کلیر کی اولدقلری محسوس اولویور. حال بوکه اک بویوک فلاکتلر، اک بویوک امیدلری طوغورور؛ برملت، امیدیه برابر اولور؛ امید، یورکدن قاچدی ده، یاس قورقونج واورکونج چهره سیله تپیه چوکه رک اعلان استقلال ایتدی ... ایشته اوزمان حقیقه هرشی اولدی، بیتدی، صوک نفس یاقلاشدی دیمک اولور. احواله بو «امید» دنیان شی ده برسر، براکسر وارکه انسانه جان قان ویریور. یاس ده اونک یرینه قونمغه دائمیا بریا قوش؛ نره یه، هانکی ملتک باشنه قونارسه وای حالنه ..

**

بزحمد اولسون کندمزی «امید» دن یاسک آغوشنه آتاجق بردرکه مصیبت دوشم دیکمزی کی اوغرا دیغمز وداها اوغرا یا جغمز تسلطلر، تجربلر نه قدر انصافمیز، نه قدر یوره کیز اولورسه اولسون دیمزک بزه تلقین ایتدی کی قدسی واطمئنان بخش وصایا تمامیه یاسه مانعدر. حتی «یاس» دیمزده بویوک برکنشادر؛ چونکه الله، نفسه اعتمادسزلق، «قنوط» قابولری آچار، عزت ورفعت قابولری قاپار.

بزم امیدمز اصلا کسيلمه لی در؛ بوتون امیدلر مزك باشی «معرفت، صنعت» وبونلرک صاغلام میوه ویرمه لری تأمین ایدم جک چلیک کی صاف و متین براخلا قدر؛ احواله بوتون دیکلر مز، معارف نظارتک اوستنه بیغلمشدر؛ بزی، قورتاراجق انسان کی یاشاتاجق انسان ایچنه چیممغه یوز کوز ویره جک اونظارتدر. اوبزه طوغورویوللری کوستره جک، بویوللردن کچمه نک اصولی، آدیملر مزك ناصل آتیلما سی لازم کله جکنی آکلاتاجق، یکی یکی تمللر آتاجق، سعادتلر قوراجق. او اکه جک مملکت یچه جک. معارف نظارتک وظیفه سی هم پک نازک، پک اینجه، هم ده پک چوقدر؛ نظارت، سبیل الرشادک یکن هفته کی نسخه سنده منتشر «تعمینامه» سیله تعلیم و تربیه خصوصنده پک طوغورو، خیرلی بریول طوتمق اوزره بولوندوغنی کوستریور. سبیل الرشادک دیدی کی اوتعمینامه حقیقه انحای تعلیم و تربیه نک اک صاغلاملری جامع بر «فذلکه بلیغ الادا» ایدی، بر «بلاغ مین» ایدی.

معارف نظارتی بوتبلیغنامه ده اک مهم اساسلره تماس ایدیور؛ «مدنیت غربیه نک لزوم اقتباسی حکومتجه مؤسس دارالعلوملرک یتشددیردیکی ارباب عرفانک احتیاجه نسبتله کفایتسزلیکی و بصورتله بعض اجزای ممالکمز اوزرنده تشکل ایدن یکی حکومتلردن بیله دون یرمرتبه ده قلمش اولما مز، معارف عالمزده کی طورغونلغک، ثمره سزلیکک سبیلری. شیمدن صوکر تربیه و تعلیمده یورونمهی لازم کلن مثبت یوللر؛ بومملکت علمسز و دینسز پایدار اولماز؛ تقلید ایله ده نافع ثمرلر استحصال ایدیه مز.

شو بر آی سورن کیجه لی، کوندوزلی عباداتک نزد باریده تراکم ایتش اجرینی آله بیلیمک ایچون قیامت بکله مه یه دکل آ، کله جک اوج آیلرک ورودینه قدر ینسکله مه یه بیله تحملی اولیان ملاجیز بو صایفی یوقسولی جماعتدن اوفیکه سنی آلق ایسته مش:

— «ای کویلی داییلر! بی بوتون رمضان چالیشدیردیکز؛ بو کون اون پاره ویرمدکدن باشقه هکبه می ده چالیدیکز. لکن ایتدیکلر یانکزه قالدی ظن ایتیمکز. بن قدر کیجه سی تراویج قیلدیررکن سزه آتی مخصوص یا کلش اوقودم.» دیمش.

کویلیلر هپ بر آغزدن: «خواجه، دوشوندیکک شیئه باق! سن بزه آتی یا کلش اوقودگسه، بزه نمازه آبدستسز طوردق!» جوانی ویرمش.

**

فرانسزلرک نهایی کون دوستی، نه مسلمان دشمنی اولدقلری یکی اوکره بن عثمانلی عقلاسی: «آرتیق مکتبلریمزدن فرانسجه بی نفی ایتلی بزه؛ آرتیق پارسده کی طلبه مزی کری آلمالی بزه. بویله یاپارسه ق انتقامزی آلمش، حریفلری قهر ایتش اولورز.» دیمه یه باشلادیلر. شیمدی، شو قورونقیلریمزه قارشى فرانسزلرده قالقسه لرده طبقی دمین سوبلدیکمز کویلیلر کی بزو الیلره دیسه لره:

«یادیدیکز ایشه باقیکنز! بزلسمنزله سزک خیریکزه دکل، محویکزه چالیشدق؛ مملکتیمزه کوندردیکلر کنجلیکزه ایسه هیچ برشی اوکرتمک! اوت، فسنی، هکبه سنی براقان پک چوق اولدی. لکن بورادن ایشه یارار برمتاع کوتوره بیلن هیچ دینه جک قدر آراه عجبا ینه بزم عقلامز شویله بر جوابه قارشى نه دییه بیله جکار؟ ایشته بن بونی مراق ایدیورم.

محمد عاکف

ایلك وصولك امیدمز نره یه باغلی؟

برسورو دولاماجلی سوزلرک آراسندن طولاشدیردقدن صوکر: — طوغوریسی یا برادر، هیچمی امیدم قالمای، نه ناپسه ک نافله ...

دییه رک مشیت سمع واصفا می بر چیمماز زقاغه طایبانلره طوغوروسی یا جانم چوق صیقیلر اولدی. اویله یا، صوک عصر ایچنده هپ اینش آشاغی کیدیورز، هپ تمهله یورز، هپ ینوب بئریلیورز دییه الارمزی قولتوغمزک آلتنه قویارق، مسکین مسکین:

«اولان اولدی، بزر دهاا بلیمزی دوغورولتاما ز، کیده می، شویله قویتو برکناره چکیلیم ده کندی باشمک چاره سنه باقیم، غیری بوملتن خیر کلز.»

نقرات کدایانه سیله آرتق هرشیدن امیدى کسمک، یومروقلاندقجه قانبورلاشمق، قانبورلاشدقجه یووارلانمق می یاراشیر؟!... خایر یاراشماز،

پروغراملر، اصلاح ایدیلر جک؛ تربیه دینی و اخلاقیه، عرفان بناسنک تمل طاشی اولمالی .

معلمک و مربیلک وظیفه لرینی درعهده ایدرک عوامل اجتماعیه نك اك مهم ، اك مسئولیتلرینی یوكله نلر ، یالکیز «سوزجی» اولمالی ، سوبلدکلرینی کندیلر ده یامالی .

بونلر، غایت مهم مسئله لر در . بالخاصه پروغراملر مرکز متوجه بولوندوغی و بولونماسی لازم کان غایه ، علم و دین ، تربیه دینی و اخلاقیه ، معلملرک فضیلت عملیه سی مسائلی بک زیاده تعمیقه متحمل مباحثندلر ؛ بناء علیه بو اساسلر اوزرینه «تشریح» قیلندلر بعض ملاحظات قاصرانه بسط و تمهیدینه غیرت اولونا جقدر .

مکاتیب

هندستانه اخبار مخصوصه :

هند بولنده

۲۰

مؤثر بر قونفرانس

بکلرده نجفده کی (مرتضوی) مکتبده ، بکن سنه وفات ایدن مجتهد مرحوم (خراسانی) قدس سره و طاب ثراه حضرتلرینک سنه دوریه وفاتی مناسبتیه بر اجتماع عقد ایدلشدی . بو مجلسک تشکیله باشلیجه مغفور مشار الیهک اک صمیمی محب دوستلرندن باد کوبه لی الحاج میرزا محمد رحیم حضرتلری طرفندن همت ایدلشدی . اجتماعه کوندوزین ساعت یدی آلا تورقه دن اونو قدر باشلامش و حضاری استقبال ایلر . مواقع مخصوصه لره یرلشدیرمک ایچون متعدد کیمسه لر تعیین اولمشیدی . کلنلره سیغاره ، چای ، شروب ، قهوه اکرام ایدیلوب هرکسک تشکرات عمیقه سی جلله سعی ایدیلور ایدی . ساعت اون راده لرده مرتضوی مکتبی طبعه سندن برکنج افندی طرفندن مرحومک مناقب برکزیده سیله مزایای علمیه سی حاکی فارسی العبارة منشور بر نطق اوقوندی . آتی متعاقب دیگر کوچک بر افندی ، عینی مآله بولنان بر قصیده یی کمال فصاحت و بلاغتله تلاوت ایدرک حضارک سامعه لرینی تلطف و تشنیف ایلدی . منبر خطابه چیقان اوچنچی ذات ایسه حضرت علی افندمن کرام وجه حضرتلرینک صحن شریفده کوچوک چوچقلره قرآن مجید و الفبا درسلی و یرن ایرانی برذات ایدی . بوذات جدأ کوزل و شمولی بر قصیده فارسیه اوقودی . مرحومک مزایای علمیه و فقهیه سندن ، علم اصول و کلامده کی مهارت فوق العاده سندن ، طلاقت و فصاحتندن ، حضور فکرنندن ، صفوت و سلامت قلبیه سندن ، سیاحت و شجاعتندن ، حاصلی بوتون سبجایای عموده سی برر برر مدح و ستایش ایتدیکی کی ، مرحوم مشار الیهک ایرانندن نجفده یکی مواصلت ایدن مخدومی (حاجی میرزا احمد) ک قدوم و مواصلتیه ، مجلسده حاضر بولنان و بنم تام یاننده اوطوران (اقا میرزا مهدی) حضرتلرینه ده بو وسیله ایلر ثنا و تحمید ایدوب حضارک تقدیرلرینه مظهر اولدی . اورته لق بر آزدیندکدن صوصره بو اجتماعک حصونه چالیشان (بلبله) حضرتلری بالذات کرسی خطابتی تشریف ایتدی . النده طوتدینی (نوط) کاغدلرینه بک سیره ک و آراصره مراجعت ایدیوردی . مشارالیه کدیسنه مخصوص بر حلاوت ادا و متانت صدا ایلر نوط طوتدینی نطق کله کله ، جمله جمله غایت فصیح و بلیغانه الفاظ ایلر ایراد ایدیوردی . خدا

بیلر ، بکا اوزاقدن اویله کلیوردی که آغزندن اینجو صاچیوردی . عالم مدنیسندن ، علوم عصریه و جدیدده دن بک اوزاق و مهجور قالان نجف کی برقصه ده بویله ناطق و خطیبلرک موجودیتنه بن بردرلو اینانق ایتیموردم . زیر بوراسی استانبول ، مصر ، اوروپا بلاد متمدنه سی کی اولیوب ، بک نادر ، حتی اندر اولارق بویله قونفرانسلر و یریلور . بوکا نه حاجت! ده قونفرانس کله سنک معنای حقیقیه سی بیلیمه نلر بک چوقدر . هر نه قدر قونفرانسک عربجه سی (محاضره) و قونفرانس و یرمنکده قارشیلانی (القاء المحاضرات) ایسه ده ، عربجه سنکده نه اولدیغنی بیلیمه ن عوام بورالرده بک چوقدر .

حاجی مشارالیه حضرتلرینک روسیه لی و باد کوبه لی بولنسی اعتباریه ، اوروپا لی اولدینی بک نظرده اکلاشیلر . بونک ایچون بر اوروپا لی قدر عصر حاضرک شئونات مترقیه سنه واقف بولندینی کی ، علوم دینی و فقهیه یی ، علم کلام و اصولی سنه لرحه تحصیل ایدرک اجتهاد پایه سی چوقدن احراز ایلش برذات جلیل الصفاتدر .

نجف و کربلا ده مقیم اولوب نشر علوم و افاضانده بولنان اکثر مجتهدین کرامدن متعدد اجازتنامه لر تحصیلنه موفق اولش و الیوم کندیس بالذات نجفده اقامتله (مرتضوی) مکتبی تأسیس ایلر مسلمان چوچقلرینک تنویر افکارینه خدمت ایتکی مقدس بروطفه نظیفه تلقی ایتشدلر . مکتبک مصارف تأسیسه سی کندی جیبندن تسویه ایتدیکنی عرض ایدرسم ، بو ذاتک نه درجه صاحب سیاحت برذات عالی اولدینی آکلاشیلر .

بو قدرله ده اکثفا ایتیه رک ، نجفده برده کتابخانه و قرائتخانه اسلام تشکیله عالم اسلامده نشر اولنان مطبوعاتک جلیله بورالرده اوقوتدیرلانی تأمین ایتشدلر .

مشارالیه اتحاد اسلام طرفداری اولوب ، بو اوغورده بک چوق چالیشدینی ایچون بر آراق روسلر طرفندن بک شدتله تعقیب و تضییق اولدینی کی ، مسقط رأسی اولان روسیه یه عودت ایتیلر ، اورا متفدانیله ده مخبره ایتماسی اسبابی روسلر طرفندن استکمال ایدلشدلر .

بو ذاتک پدری روسیه ده ثروت صاحبی اولوب ، علوم دینی تحصیل ایچون نجفده کان بو چوچغنه و قتیلر بر مقدار اچقه تخصیص ایلشدی . حاجی میرزا محمد رحیم ایله مقتصدانه طاورانه رق ، برقاچ یوز لیرا بریکدیرمش ایسه ده اخیراً عثمانی و ایران انقلابات اخیره سی اثناسنده ، مشروطیت اوغورنده مبالغ مذکوریه صرف ایتشدلر .

حاصلی مشارالیه الیوم خطه عراقیه اسلاملری آره سنده زهد و ورع و دیانت و تقوی ایلر طامش عالم ، فاضل ، علوم جدیدیه - لاسیا اسلامه تعلق ایدن اقسام و فروعه - واقف برذاتدر . امور سیاسییه دن ده بی بهره ونصیب دکلدلر . زیر روسلرک ، اوتدندن برو مسلمانلر حقینه کی سوء نیتلرینه کرکی کی بک یقینندن واقف اولوب ، ایران ایشلرنده روسلرک اوینامش اولدقلری رولارله ، چویردکلری انترقیه لرک حقایقنه لایقینه مطلعدر .

حاجی حضرتلرینی سومیان و یاخود ده طوغریسی چکه میان بعض کیمسه لر ، کندیسک نجفده روسیه خفیه سی و روسلر ژورنال و یرمکده اولدیغنی ادعا ایدیورلر . بو ادعایرینه دلیل اولق اوزره ، روسلر علینده آچیقندن آچیه بولنان و آلان روس تابعیتی محافظه ایدن حاجی مشارالیه روسیه حکومتی طرفندن هیچ برکونا تجاوز و قوعبولدیغنی - یکانه شاهد اوله رق - ایلری سوریلورلر . دیگرلری ده مشارالیهک تأسیسکرده سی اولان مرتضوی مکتبک مطلقا روسلرک پاره سیله تأسیس و اداره اولدیغنی و بونی صرف کندی سیاست و پولتیقه لرینی ایلری کوتورمک ایچون اختیار اولدیغنی سوبیلورلر ایسه ده ، حقیقه بوسوزلرک حقیقتدن اصلا یری اولدینی جای تردد بیله دکلدلر .

چونکه بوذات ، روسلری آچیقندن آچیه تنقید ایتدکدن بشقه ، کندی مکتبده ده دائما روسلر علینده تلقینانده بولندیغنی نجه ثابتدر . بویله بر مؤسسه روسیه پولتیقه سی ترویج ایدمیه چکی جهتلر روسلرده بودالاجه سنه هریره